

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

פה.

עין משפט נר מצוה

א ומי' פ"ה מהל' חובל
הל"א טו"ע ח"מ סי' טכ
סעי' א'
יג ב מי' פ"ה מהל'
ממרים הל' יב ועין
כ"מ סמג לאוין ריט
טו"ע י"ד סי' רמא סעיף
ד:
יד ג מי' פ"ג מהל' חובל
ומזיק הל' ג סמג עשין
ע טו"ע ח"מ סי' טכ
סעיף לה:
טו ד מי' שם פ"ה הלכה
ג סמג שם טו"ע שם
סעיף ב:
טו ה מי' פ"ה מהל'
ממרים הלכה יב סמג
לאוין ריט טו"ע י"ד סי'
רמא סעיף ד:

מקלקל נמי מיחייב ור' יהודה יש לדקדק דפטור מדתנן צ"ל כל הכלים
(שבת ד' קכב:) ומייתי' בסמוך דמחט של יד (מומר) ליתול זה את
הקוך דמשמע ליה להש"ס דלמא ככולי עלמא כי הדיא דשליה שבת
(ד' קמ.) דלמרי' אכל מוקף מחמת חסרון כיס אפילו ר' שמעון

מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת
חוץ ממסר הגדול ויתד של ממרישה
ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא
משמע ליה דבסמא דהתם מודו כ"ע
היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר'
יהודה מחייב במלאכה שאינה צריכה
לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד
ליתול זה את הקוך אי לא משום
דסבירא ליה מקלקל בחצורה פטור
ואע"ג דלמרי' צ"ל כירה (שם דף
מג.) דשמואל במלאכה שאינה צריכה
לגופה סבר לה כרבי יהודה וצ"ל ספק
אכל (כריתות דף יט:) מסיק ר"ג אליבא
דשמואל הנח למינוקות הואיל ומקלקל
בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה
הכי לשמואל אלא אליבא דמאן
דמחייב קאמר ומדע דבשליה האורג
(שבת דף ק.) אמר שמואל כל פטורי
דשבת פטור דלא חסור לזר מהני
תלת דפטור ומותר המפסי מורסא
ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט
של יד (מומר) ליתול זה את הקוך
ומדשרי ליתול הקוך ש"מ דקסבר
מקלקל בחצורה פטור דמטעם מלאכה
שאינה צריכה לגופה לא שריא דהא
סבירא ליה דחייב:

ורבי שמעון מלאכה שאינה
צריכה לגופה. כל מלאכה שאינה
צריכה אלא לסלקה מעליה,
היא מלאכה שאינה צריכה
לגופה, דבריו לא בזה לו
והוא היה צריך לה, הלכך לאו
מלאכה מחשבת היא לר"ש
(שבת צג.) ביישר ישר.
הכחו הכאה שאין בה
שום פרוטה לזקק. שם
יש זה משלמי פרוטה
משלם וזו לוקה, דלפיכך
בכחיותו באלו נעוה (לכ):
בכחיותו יצתה תורה חובל
בחיובו למשלומי, וזו אין
בה שום פרוטה לזקק שעבר
על לא יוסף פן יוסף
(מכות טו.) דמקשינן
הכאה לקללה. בפרשת
ואלה המעשרים סמך
הענין אלא שסמך אחד
מפסיק ביניהן ואיכא למ"ד
היכא הוא (יבמות קא.).

וכן מוכח בההיא (י) דהמכבד והמרבץ דהא רבנן דסבירא להו כרבי
יהודה דדבר שאין מתכוין ופטרי אפילו ישוה גומות וכן בפרק ספק
אכל (כריתות דף כ.) דמתעסק שאינו מתכוין למלאכה פטור כ"ש
היכא דלאינו מתכוין אלא לגרייה והא דמחייב רבי יהודה בכריתות
נחמין לכבות את העליונות והוצערו התחתונות מאלוהן היינו התם
משום דהוי פסיק רישיה וחייב מלאכה מחשבת כיון שידע שיצטרע ור'
שמעון דפטור משום דלאנה צריכה לגופה ולא צעי מלאכה מחשבת
דהא ר' שמעון מחייב מקלקל דהצורה ופטר דמחט של יד (מומר) ליתול זה את
הקוך דמשמע ליה להש"ס דלמא ככולי עלמא כי הדיא דשליה שבת
(ד' קמ.) דלמרי' אכל מוקף מחמת חסרון כיס אפילו ר' שמעון
מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת
חוץ ממסר הגדול ויתד של ממרישה
ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא
משמע ליה דבסמא דהתם מודו כ"ע
היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר'
יהודה מחייב במלאכה שאינה צריכה
לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד
ליתול זה את הקוך אי לא משום
דסבירא ליה מקלקל בחצורה פטור
ואע"ג דלמרי' צ"ל כירה (שם דף
מג.) דשמואל במלאכה שאינה צריכה
לגופה סבר לה כרבי יהודה וצ"ל ספק
אכל (כריתות דף יט:) מסיק ר"ג אליבא
דשמואל הנח למינוקות הואיל ומקלקל
בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה
הכי לשמואל אלא אליבא דמאן
דמחייב קאמר ומדע דבשליה האורג
(שבת דף ק.) אמר שמואל כל פטורי
דשבת פטור דלא חסור לזר מהני
תלת דפטור ומותר המפסי מורסא
ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט
של יד (מומר) ליתול זה את הקוך
ומדשרי ליתול הקוך ש"מ דקסבר
מקלקל בחצורה פטור דמטעם מלאכה
שאינה צריכה לגופה לא שריא דהא
סבירא ליה דחייב:

הא בבנו הא באחר. רואה ללמד מכאן אזהרה למכה אצו דלא נפיק מפן יוסף כיון דלאינו מלווה להכותו ומשמע בסמוך דלפי'
ציואל ליהרג נפקא לן אזהרה לבנו דחייב דמוקף לה רב חסדא במסרבין צו ללאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מיילי להלקותו
ומיהו קשה היכי אתא בנו בקל ומומר מאחר כיון דלחר פטור במסרבין צו ללאת ואינו יולא ושמא גלויי מילתא בעלמא הוא
דפן יוסף מיירי אפי' בבנו אע"ג דלרצעים יכנו לא מיירי בבנו: **והאמר רב** ששת ביישו ובו'. תימה דצפ' החובל (ב"ק דף
פו:) שם רבי אבא בר ממל ביישו ישן ומת מהו ולא איפשטא והכא פריך בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת
ביישו ישן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין ישן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת מתניתין היא בפרק החובל
המבייש את הישן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ביישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך תימה אם לא הציא דברי רב ששת
בפרק החובל למיפשט ההיא צעיר דכי האי גונא אשכחן צנדרים בפרק אין צין המורד (ד' לה:) ושם דליציעא לן הנהו כהני
שלוחי דידן או שלוחי דשמיא ולא מייתי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמך בפרק קמא דקדושין (דף כו:) ושם הני כהני
שלוחי דרמחמא נינהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דלאן לא מליין עצדין ושלוחי דידן עצדין: **הכהן הכאה שאין בה ובו'.** תימה
אמאי לקי הא פן יוסף לאו שיתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא דמנייה נפקא לן אזהרה למכה אצו כדליתא בפרקי וצירושלמי:

ור' שמעון אים ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. בפרק
המגניע (שבת כג:) גבי המוציא את המת במטה: **מהו שיעשה שליח.**
צ"ד לאצו אס נתחייב אצו נדוי או מלקות: **ואחר מי הסיכו.** לקללו
ולהכות את חבירו והלא כל ישראל הוזהרו על הכאת חביריהם ועל

קללתם כדילפינן צ"ד מיתות (לעיל ד'
נח:) אפי' נעשה שליח צ"ד לך דכתיב
(דברים כה) ארבעים יכנו וכתיב
(במדבר ה) יתן ה' אותך: **ומה מי**
שמואל להכותו. ברייתא תניא הכי
במכילתא: **מאי לאו אידי ואידי.**
מלוה ואינה מלוה תרווייהו במקום
מלוה והא צנו והא צנח והא צנח והא
קאמר ויליף אזהרה למכה אצו: **ומה**
אחר שמואל להכותו במקום מלוה.
דכתיב יכנו: **מלוה שלא להכותו.**
יותר מארבעים דכתיב (דברים כה)
ולא יוסף פן יוסף צנו שאינו מלוה
להכותו אפילו במקום מלוה אלמא
אינו נעשה שליח לך אינו דין שמוזהר
שלא להכותו שלא במקום מלוה:
ומה במקום מלוה שמואל להכותו
מלוה שלא להכותו. יותר מארבעים
שלא במקום מלוה לא כל שכן ויליף
אזהרה למכה אצו או חבירו מהכא:
נא אחר והכחו וקילו פטור. קס"ד
פטור ממלקות: **ואינו יולא.** ואשמעי'
דבנו אינו נעשה שליח בית דין לכופו
ללאת וקשיא לרב ששת: ה"ג **והאמר**
רב ששת ביישו ישן ומת חייב. ביישו
ישן ומת תוך שינתו: **חייב.** דהא
מתביישין בניו והאי נמי ל"ש: **מכלל**
דחייב דקתני גבי צנו ממנו קאמר
בממיה והא צנח צנח זה שיה פרוטה
מוקמת לה: אלא. על כרחך חייב
בדיו קאמר מיתה: **הכא נמי.** דתני
גבי אחר פטור בדיו קאמר וממלקות
פטור ליה ודכתיב מאי שנא: **צעושה**
מעשה עמך. וזה שצוה עזריה
שחייב מיתה לאו עושה מעשה עמך
הוא: **הפינה קללה.** דכתיב ביה בעמך:
מקשינן. כלומר גמרינן במה מלינו.
ואיכא דלמרי' היקשא דכתיב מכה
אצו ומקלל אצו גבי הדדי באלה

המשפטים אלא שמוקף אחד מפסיק ביניהם: **אי הכי צנו נמי.** דהא לא
כתיב אזהרה במקלל אצו אלא במקלל חבירו שצוה בכלל עמך צפ'
ד' מיתות (לעיל ד' סו.): דרב פנחס משמיה דרבא במסכת חגיגה
בסוף חומר בקדוש: **במקום.** הראוי להתקיים ולא זה שנגמר דינו:
מיד

משום דהוי פסיק רישיה וחייב מלאכה מחשבת כיון שידע שיצטרע ור'
שמעון דפטור משום דלאנה צריכה לגופה ולא צעי מלאכה מחשבת
דהא ר' שמעון מחייב מקלקל דהצורה ופטר דמחט של יד (מומר) ליתול זה את
הקוך דמשמע ליה להש"ס דלמא ככולי עלמא כי הדיא דשליה שבת
(ד' קמ.) דלמרי' אכל מוקף מחמת חסרון כיס אפילו ר' שמעון
מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת
חוץ ממסר הגדול ויתד של ממרישה
ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא
משמע ליה דבסמא דהתם מודו כ"ע
היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר'
יהודה מחייב במלאכה שאינה צריכה
לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד
ליתול זה את הקוך אי לא משום
דסבירא ליה מקלקל בחצורה פטור
ואע"ג דלמרי' צ"ל כירה (שם דף
מג.) דשמואל במלאכה שאינה צריכה
לגופה סבר לה כרבי יהודה וצ"ל ספק
אכל (כריתות דף יט:) מסיק ר"ג אליבא
דשמואל הנח למינוקות הואיל ומקלקל
בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה
הכי לשמואל אלא אליבא דמאן
דמחייב קאמר ומדע דבשליה האורג
(שבת דף ק.) אמר שמואל כל פטורי
דשבת פטור דלא חסור לזר מהני
תלת דפטור ומותר המפסי מורסא
ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט
של יד (מומר) ליתול זה את הקוך
ומדשרי ליתול הקוך ש"מ דקסבר
מקלקל בחצורה פטור דמטעם מלאכה
שאינה צריכה לגופה לא שריא דהא
סבירא ליה דחייב:

הא בבנו הא באחר. רואה ללמד מכאן אזהרה למכה אצו דלא נפיק מפן יוסף כיון דלאינו מלווה להכותו ומשמע בסמוך דלפי'
ציואל ליהרג נפקא לן אזהרה לבנו דחייב דמוקף לה רב חסדא במסרבין צו ללאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מיילי להלקותו
ומיהו קשה היכי אתא בנו בקל ומומר מאחר כיון דלחר פטור במסרבין צו ללאת ואינו יולא ושמא גלויי מילתא בעלמא הוא
דפן יוסף מיירי אפי' בבנו אע"ג דלרצעים יכנו לא מיירי בבנו: **והאמר רב** ששת ביישו ובו'. תימה דצפ' החובל (ב"ק דף
פו:) שם רבי אבא בר ממל ביישו ישן ומת מהו ולא איפשטא והכא פריך בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת
ביישו ישן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין ישן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת מתניתין היא בפרק החובל
המבייש את הישן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ביישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך תימה אם לא הציא דברי רב ששת
בפרק החובל למיפשט ההיא צעיר דכי האי גונא אשכחן צנדרים בפרק אין צין המורד (ד' לה:) ושם דליציעא לן הנהו כהני
שלוחי דידן או שלוחי דשמיא ולא מייתי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמך בפרק קמא דקדושין (דף כו:) ושם הני כהני
שלוחי דרמחמא נינהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דלאן לא מליין עצדין ושלוחי דידן עצדין: **הכהן הכאה שאין בה ובו'.** תימה
אמאי לקי הא פן יוסף לאו שיתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא דמנייה נפקא לן אזהרה למכה אצו כדליתא בפרקי וצירושלמי:

א) שבת קה: קו: קמא:
כריתות כ: א) צ"ק פו:
א) כמותו לז: מכות ט.
ד) ויצמות כ: ושי"ן.
ה) שם קה: א) וצ"ק ד:
ז"מ סב. חגיגה כו. יצמות
כ: א) א) [משפטים פרשה
ה: א) ח) שבת כה.
ט) דף מג: א) דף פו:
ז) ונע"י היטב תוס' וימא
יט: ד"ה מי איכא ומסר
ז"מ ז' ד"ה מן.]

תורה אור השלם

1. אלהים לא תקלל
וְנִשְׁאַל בְּעֶקֶף לֹא תֵאָדָר:
שמות כב כו

מוסף רש"י

מלאכה שאינה צריכה
לגופה. כל מלאכה שאינה
צריכה אלא לסלקה מעליה,
היא מלאכה שאינה צריכה
לגופה, דבריו לא בזה לו
והוא היה צריך לה, הלכך לאו
מלאכה מחשבת היא לר"ש
(שבת צג.) ביישר ישר.
הכחו הכאה שאין בה
שום פרוטה לזקק. שם
יש זה משלמי פרוטה
משלם וזו לוקה, דלפיכך
בכחיותו באלו נעוה (לכ):
בכחיותו יצתה תורה חובל
בחיובו למשלומי, וזו אין
בה שום פרוטה לזקק שעבר
על לא יוסף פן יוסף
(מכות טו.) דמקשינן
הכאה לקללה. בפרשת
ואלה המעשרים סמך
הענין אלא שסמך אחד
מפסיק ביניהן ואיכא למ"ד
היכא הוא (יבמות קא.).